

Sygn. akt I ACa 268/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SA Elżbieta Karpeta (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. B.

przeciwko K. K. (1) i K. K. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 26 lipca 2012 r., sygn. akt I C 42/11,

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 268/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie zasądził od pozwanych K. K. (1) i K. K. (2) solidarnie na rzecz powoda L. B. 210 000 zł. z ustawowymi odsetkami od 21 stycznia 2008r. oraz kwotę 25 147 zł tytułem kosztów procesu. Wyrok ten w stosunku do pozwanej K. K. (2) był zaoczny i uprawomocnił się.

Rozstrzygnięcie to zapadło po ustaleniu następujących okoliczności.

W dniu 22 grudnia 2007 r. powód zawarł z pozwanym K. K. (1), mężem K. K. (2), umowę pożyczki na kwotę 210 000 zł, która miała być zwrócona do dnia 20 stycznia 2008 r. W dokumencie wydrukowany rok 2007 został ręcznie przerobiony na 2008, poprzez poprawienie cyfry 7 na 8. Powyższe oświadczenie zostało podpisane przez K. i K. K. (2). K. K. (2) zobowiązała się do zwrotu kwoty w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń losowych. Pełnomocnik powoda w dniu 5 maja 2009 r. wezwał pozwanego na adres C., ul. (...) z powołaniem się na art. 479 k.p.c i 485 k.p.c do zwrotu kwoty 210 000 zł wynikającej z tytułu umowy pożyczki udzielonej w dniu 22 grudnia 2007 r. wraz z należnymi odsetkami ustawowymi, które na dzień wezwania wynosiły 32 239, 32 zł. Zapłata miała nastąpić w terminie siedmiu dni od otrzymania pisma. Takie pismo wysłano do żony pozwanego – pozwanej K. K. (2).

Pełnomocnik powoda skierował do Urzędu Miasta C. Wydziału (...) wniosek o udostępnienie danych z ewidencji ludności w dniu 4 czerwca 2009 r. Wskazał, że chodzi mu o imię i nazwisko, adres zameldowania na pobyt stały K. K. (1). 5 czerwca 2009 r. Urząd Miasta podał, że jest on zameldowany na pobyt stały w C. przy ul. (...).

Dnia 15 czerwca 2009 r. pełnomocnik powoda wysłał kolejne pismo z wezwaniem do zapłaty na w/w adres zameldowania w kwocie 210 000 zł wraz z należnymi odsetkami w kwocie 35 601 zł. Odbiór przesyłki poleconej potwierdziła K. K. (2). Obok podpisu uczyniono adnotację o treści „żona”, a następnie zmieniono na „mama”. To samo wezwanie do zapłaty wysłał również do pozwanego na adres (...)w C. ul. (...).

Dnia 23 grudnia 2009 r. Urząd Miasta C. Wydział (...) poinformował, że K.K.-syn PESEL (...) zameldowany jest na pobyt stały w C. ul. (...) od 31 stycznia 1996 r., natomiast K. K. (1)-ojciec PESEL (...) zameldowany jest na pobyt stały w C. ul. (...) od 28 kwietnia 1999 r.

Na podstawie opinii biegłego sądowego grafologa ustalił Sąd Okręgowy, że w dokumencie oświadczenia z dnia 22 grudnia 2007r. w sposób wyraźny na wydrukowaną pierwotnie cyfrę „7” nakreślono odręcznie cyfrę „8”, a uczyniono to później niż zapis komputerowy.

Pozwany był kolegą wspólnika powoda, z którym razem prowadzili działalność gospodarczą, a mianowicie kantor wymiany walut. W. Z. poprosił powoda o pożyczanie pozwanemu pieniędzy, które miały być przeznaczone na wysyłkę ozdób świątecznych do Danii. Zwrot miał nastąpić w przeciągu miesiąca. Umowę na maszynie elektronicznej napisał pozwany i wynikało wyraźnie z niej, że powód pożyczył powyższą kwotę. Ze względu na błędny rok, powód zwrócił uwagę pozwanemu, który następnie poprawił ją ręcznie na 2008 r. Pozwany prowadził wytwórnictwo ozdób choinkowych oraz restaurację (...) na ulicy (...). Pieniądze powód przekazał pozwanemu w dniu podpisania umowy w gotówce, w jego domu przy ul. (...).

Okoliczności udzielenia pożyczki i sporządzenia dokumentu z dnia 22 grudnia 2007r. ustalił Sąd Okręgowy w całości na podstawie zeznań powoda. Ocenił je za wiarygodne, gdyż zeznania te znajdują potwierdzenie w zebranych dokumentach.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy wskazał, że sporna była w niniejszej sprawie odpowiedzialność pozwanych K. i K. K. (2) oraz sam fakt zawarcia umowy pożyczki pomiędzy powodem a pozwanymi. Pozwany zarzucał, że przedstawiony dokument jest przerobiony i strony żadnej umowy nie podpisywały.

Zdaniem Sądu Okręgowego takie zarzuty nie znajdują poparcia w zebranych materiałach dowodowych. Biegły grafolog w swojej opinii, wyraźnie stwierdził, że nastąpiła zmiana cyfr, wydrukowaną cyfrę „7” przekreślono ręcznie na cyfrę „8”. Z zeznań powoda jednoznacznie wynikało, że pozwany pomylił rok, a następnie po zwróceniu uwagi przez powoda skreślił i wskazał poprawny. Na dokumencie widnieją podpisy pozwanych. Te argumenty przemawiają za uznaniem, że do przestępstwa w postaci przerobienia dokumentu nie doszło, a tym samym stwierdzeniem, że jest to oryginał, nie budzący w ocenie Sądu wątpliwości.

Powód przedstawił umowę pożyczki wraz z wezwaniami do zapłaty. W ocenie Sądu niniejsze dokumenty nie budzą wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości zawartych treści, tak więc zasadne stało się uwzględnienie przez Sąd Okręgowy żądania pozwu. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi art. 720 k.c., art. 339 k.p.c.

W apelacji od tego orzeczenia pozwany zarzucał naruszenie prawa materialnego, a to art. 720 k.c. polegające na błędnym zastosowaniu tego przepisu, albowiem strony nie zawarły umowy pożyczki, a stanowiące podstawę żądania „(...)” z dnia 22 grudnia 2007r. nie zawiera istoty umowy pożyczki. Zarzucał również naruszenie art. 233 § 1 w związku z art. 257 k.p.c. polegające na błędnej i niezasadnej ocenie materiału dowodowego, skutkiem czego było uznanie, że przedstawiony przez powoda dokument (...) z 22 grudnia 2007r. nie budzi wątpliwości co do jego autentyczności i prawdziwości, podczas gdy biegły sądowy grafolog stwierdził w opinii, że treść tego dokumentu została przerobiona w zakresie cyfry „7” przerobionej na „8”. Nadto zarzucał apelujący naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. polegające na braku wskazania motywów dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dokumentu (...).

Domagał się apelujący zmiany wyroku i oddalenia powództwa ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zarzuty apelacji koncentrowały się na poprawności ustalenia przez Sąd Okręgowy faktu zawarcia między stronami umowy pożyczki.

Sąd Okręgowy poczynił ustalenia dotyczące tego faktu w oparciu o dokument dołączony do pozwu, zwany (...) z 22 grudnia 2007r., który został przez Sąd Okręgowy zakwalifikowany jako umowa pożyczki. Kwestionowane przez pozwanego okoliczności sporządzenia tego dokumentu, a przede wszystkim oczywistej przeróbki cyfry „7” na „8” ustalił natomiast Sąd Okręgowy w oparciu o zeznania powoda, posiłkując się opinią biegłego grafologa. Opinia ta, co można zauważyć, nie była istotna w niniejszej sprawie, skoro biegły wskazał jedynie na fakt przerobienia komputerowego wydruku zawierającego cyfrę „7” w oznaczeniu roku 2007 na cyfrę „8”, a fakt ten był widoczny i oczywisty bez potrzeby sięgania do wiadomości specjalnych. Okoliczności przyznanego przez powoda przerobienia cyfry wyjaśnił przekonująco i wiarygodnie – w ocenie Sądu Okręgowego – powód wskazując, że dokument sporządzany był w 2007r., a datą zwrotu pożyczki miał być styczeń roku następnego czyli 2008 i dlatego doszło do dość często zdarzającej się oczywistej omyłki w określeniu roku następnego. Oczywistym bowiem było, że skoro dokument sporządzany był w grudniu 2007r. to nielogicznym było określenie daty zwrotu pożyczki na styczeń tego samego, czyli 2007r.

Sąd Okręgowy pominął dowód z zeznań pozwanego wobec zaistnienia przeszkody w przeprowadzeniu tego dowodu, skoro pozwany był pozbawiony wolności i przebywał w areszcie w innym kraju. Doszło tym samym do uchybienia procesowego, które zostało naprawione w postępowaniu apelacyjnym przez przesłuchanie na rozprawie apelacyjnej pozwanego. Zeznaniami pozwanego Sąd Apelacyjny nie dał wiary. Wynikało z nich, że dokument oświadczenia datowany 22 grudnia 2007r. pozwany sporządził jedynie w tym celu by pokazać powodowi, że taki dokument można sporządzić i sprawić poprzez przerobienie cyfry, że może on zostać zakwestionowany. Takie wyjaśnienie okoliczności sporządzenia oświadczenia pisemnego, podpisanego także przez żonę pozwanego i zawierającego w swej treści niewątpliwe zobowiązanie do zwrotu pobranej od powoda pożyczki należy ocenić jako zupełnie niewiarygodne. I chociaż rację ma apelujący, że dołączony do pozwu dokument, datowany 22 grudnia 2007r. nie jest umową pożyczki to w sposób oczywisty zawiera oświadczenie biorącego pożyczkę pozwanego, w którym potwierdza on fakt pożyczania od powoda kwoty 210 000 zł. jak również zawiera zobowiązanie pozwanego (a także jego żony – pozwanej K. K. (2)) do zwrotu tej pożyczki do dnia 20 stycznia 2008r. Sporządzenie dokumentu o tej treści i zaopatrzenie go w podpisy pozwanych w sposób dostateczny wykazuje fakt zawarcia i wykonania umowy pożyczki. Dlatego prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał jako podstawę prawną swego rozstrzygnięcia art. 720 k.c. zawierającego regulację prawną umowy pożyczki.

Ponieważ – wbrew zarzutom apelacji – postępowanie dowodowe w pełni wykazało istnienie zobowiązania pozwanego do zwrotu powodowi kwoty 210 000 zł. zaskarżony wyrok jest prawidłowy, a apelacja wobec bezzasadności jej podstawowego zarzutu podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c.

Podkreślić należy, że zarzuty dotyczące oceny przez Sąd Okręgowy autentyczności dokumentu oświadczenia z 22 grudnia 2007r. pozostają bez znaczenia o tyle, że podstawą zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kwoty 210 000 zł. był prawidłowo ustalony przez Sąd Okręgowy fakt udzielenia pożyczki i powstania zobowiązania pozwanego do zwrotu kwoty 210 000 zł., a wskazany dokument zawierał jedynie potwierdzenie zaciągnięcia przez pozwanych zobowiązania, a nie źródło zobowiązania.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c.